

Checklist: sluiting rookruimtes horeca-inrichtingen

De Hoge Raad besliste op vrijdag 27 september 2019 dat rookruimten in horeca-inrichtingen in strijd zijn met artikel 8 van het WHO-kaderverdrag inzake tabaksontmoediging. Met ingang van deze datum zijn rookruimten van horeca-inrichtingen die vergunningsplichtig zijn, verboden. Hieronder vallen onder andere discotheken, coffeeshops, cafés, concertzalen, hotels, restaurants, (sport)kantines, buurtcentra, snackbars, zalencentra en shisha-lounges. De staatssecretaris voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft aangekondigd dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) per 1 april 2020 dit verbod actief zal handhaven.

Het verbod op rookruimten in de horeca is voor gemeenten van belang omdat het gevolgen kan hebben voor onder meer de openbare orde, de lokale veiligheidssituatie, de handhaving van het horecabeleid en de samenwerking met de horecaondernemers. Het is belangrijk dat gemeenten tijdig in gesprek gaan met de ondernemers en met de politie. Met de onderstaande checklist kunt u nagaan of u de gevolgen van het verbod voor de gemeente goed in beeld heeft. Ook biedt de lijst aanknopingspunten voor het gesprek met de horeca en de politie. Op de laatste pagina gaan we in op de specifieke situatie voor coffeeshops en shisha-lounges.

Checklist: sluiting rookruimtes horeca-inrichtingen

1. Heeft u, uitgesplitst per categorie, een beeld van het aantal horeca-inrichtingen in uw gemeente dat met de gevolgen van het rookverbod te maken kan krijgen?
2. Heeft u als gemeente een beeld gevormd van de gevolgen van het verbod op rookruimten in de horeca, in het bijzonder de mogelijke gevolgen voor de openbare orde als rokers buiten de horeca-inrichtingen gaan roken (verslechtering veiligheid, geluidsoverlast en afval op straat)?
3. Heeft u in uw gemeente bijzondere vormen van grootschalige horeca die extra aandacht behoeven (onder meer casino's, concert- en poppodia, partycentra, overdekte evenementenlocaties, zaalverhuur, (indoor)festivals)?
4. Heeft u als gemeente contact met vertegenwoordigers van de lokale (categorieën) horeca om de gevolgen van de ingang van het verbod te bespreken?
5. Heeft u als gemeente inzicht in welke verantwoordelijkheden op het gebied van handhaving zullen liggen bij de horeca en welke bij de gemeente? Het handhaven op het verbod ligt namelijk bij de NVWA en het handhaven op overlast (bv. luidruchtigheid) ligt bij gemeenten en politie. Is deze verdeling besproken met de horeca-inrichtingen?
6. Zijn de gevolgen van het verbod op rookruimten geagendeerd in respectievelijk het lokale driehoeksoverleg, districtelijk veiligheidsoverleg en regionaal politieoverleg?
7. Is duidelijk welke inzet de politie kan plegen in uw gemeente?
8. Heeft u een beeld van de handavingsinzet van de NVWA in uw gemeente?
9. Heeft u als gemeente bepaald welke veranderingen en maatregelen er nodig zijn in het horecabeleid en het handavingsbeleid?
10. Houdt uw gemeente rekening met de mogelijkheid dat horecaondernemers (bouwkundige) voorzieningen buiten willen aanbrengen, al dan niet bij een gevelterras, om buiten een rookruimte te maken?
11. Kunnen er in uw gemeenten in de openbare ruimte situaties ontstaan waarbij (rijks)beleid en lokale regelgeving met elkaar in conflict komen? Bijvoorbeeld: personen die door het verbod buiten een horeca-inrichting gaan roken (toegestaan), maar op de bewuste plek geldt een samenscholingsverbod. Of in de omgeving van een coffeeshop geldt een blowverbod. Let wel: de NVWA heeft aangegeven voorlopig de handavingsprioriteit niet bij coffeeshops te leggen. Zie voor coffeeshops hieronder.
12. Heeft u horeca-inrichtingen in uw gemeente waar in de directe omgeving bijzondere veiligheidsmaatregelen van toepassing kunnen zijn omdat ze qua locatie, functie of symbolische uitstraling een doelwit kunnen zijn van een terroristische aanslag? En worden die afgestemd op de handhaving van het verbod op rookruimten? Dit geldt in het bijzonder voor controle en management van bezoekersstromen.

Specifieke situatie coffeeshops en shisha-lounges

Nader onderzoek VNG naar gevolgen verbod op rookruimten voor coffeeshops

De VNG constateert een fundamentele spanning tussen het rijks- en gemeentebestuur voor coffeeshops en het rijksbestuur ten aanzien van het verbod op rookruimten in de horeca. Voor coffeeshops geldt al jaren dat gekochte softdrugs uitsluitend binnen coffeeshops gebruikt mogen worden. Gebruik in de openbare ruimte leidt in de regel tot overlast en heeft een negatieve invloed op het veiligheidsgevoel in het gebied. Daarnaast kennen meerdere gemeenten een blowverbod, waardoor gebruik van softdrugs op de openbare weg een overtreding is.

Het verbod op rookruimten staat ook haaks op de uitgangspunten voor de experimenten gereguleerde coffeshopketen (experimenten wietteelt) die in 2020 van start gaan. Het uitgangspunt van de experimenten is dat de onder overheidstoezicht geteelde softdrugs, in een gecontroleerde omgeving binnen aangeschaft moeten worden. Tegen gebruik in de omgeving wordt streng opgetreden. Coffeeshops met alleen een afhaalfunctie zijn niet toegestaan.

De VNG brengt op dit moment de gevolgen van het verbod op rookruimten in kaart en komt begin 2020 met een nader standpunt.

Shisha-lounges

Het roken van waterpijpen (ook bekend als shisha) wordt steeds populairder in Nederland. Er zijn verschillende soorten rookwaar beschikbaar voor de waterpijp, zoals tabak(sbladeren), aromatische stoomstenen en kruiden- en vruchtenmengsels. Naast de verschillende soorten rookwaar zijn er verschillende manieren om de waterpijp te verhitten. Dit kan bijvoorbeeld met natuurkooltjes, zoals houtskool, waarbij een externe verhitter nodig is voor ontbranding. Ook wordt er gebruik gemaakt van elektrische kooltjes. De rookwaar in de waterpijp wordt door het kooltje verhit en niet verbrand. Dat betekent dat niet elke vorm van waterpijpegebruik strijdig is met het verbod op rookruimten. De NVWA is de instantie die hierop toeziet, maar het stelt de gemeentelijke handhaving wel voor uitdagingen. Op dit moment ontbreken landelijke richtlijnen. De VNG zal de verantwoordelijk bewindspersonen verzoeken om die alsnog op te stellen.